קבלה · ספרי קבלה נוספים

ספרא דצניעותא

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ספרא דצניעותא

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ספרא-דצניעותא/
הקובץ נוצר ב־19 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 7
פרק ד 9
פרק ה 9

הוכן מתוכנת תורת אמת, מותר להפיץ בכפוף לתנאי רשיון CC BY-NC-SA 2.5 **- אסור בשימוש מסחרי**
בס"ד - כל הזכויות שמורות ל - "ויקיטקסט" **תחת רשיון** "GNU Free Doc".

פרק א

תאנא ספרא דצניעותא ספרא דשקיל במתקלא:
תאנא דעד דלא הוה מתקלא. לא הוו משגיחין אפין באפין. ומלכין קדמאין מיתו. וזיוניהון לא אשתכחו וארעא אתבטלת:
עד דרישא דכסופא דכל כסופין לבושין דיקר אתקין ואחסין:
האי מתקלא תלי באתר דלא הוי. אתקלו ביה אינון דלא אשתכחו. מתקלא קאים בגופיה. לא אתאחד ולא אתחזי. ביה סליקו וביה סלקין. דלא הוו והוו ויהויין:
סתרא גו סתרא אתתקן ואזדמן. (א) בחד גלגלתא. מליא טלא דבדולחא. (ב) קרומא דאוירא אזדכך וסתים איהו [בנ"י תי' איהו ליתא] (ג) עמר נקי תליין בשקולא [בנ"י אינון עמר כו']. (ד) רעוא דרעוין אתגליא בצלותא דתתאי. (ה) אשגחא פקיחא דלא נאים ונטיר תדירא. אשגחותא תתאה באשגחותא דעילאה בנהירו דביה. (ו ז) תרין נוקבין דפרדשקא ואתער רוחא לכלא:
בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ שתא. בראשית ברא שית עלייהו. כלהו לתתא ותליין משבעה דגלגלתא דעד יקירו דיקירותא. והארץ תניינא לאו בחושבן והא אתמר ומהאי דאתלטיא נפקא דכתיב מן האדמה אשר אררה ה':
היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים תליסר תליין בתליסר דיקירודיקירותא. שתא אלפי שנין תליין בשתא קדמאי. שביעאה עלייהו דאתתקף בלחודוי ואתחרב כלא בתריסר שעתי דכתיב היתה תהו וגו'. תליסר יקים לון ברחמי ומתחדשן כקדמיתא וקמו כל אינון שתא. בגין דכתיב ברא ולבתר כתיב היתה דהא הות ודאי ולבסוף תהו ובוהו וחשך ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב'):
גלופי דגלופין בחיזו דחויא אריך ומתפשטאן לכאן ולכאן. זנבא ברישא רישא אחזר (נ"י אחורי כתפין) אכתפין. אעבר וזעיר נטיל וגניז. (נ"י אעבר וזעים נטיר וגניז) חד לאלף יומין זעירין אתגליא קולטרא בקטרוי סנפירא בעדבוי. אתבר רישיה במיין דימא רבא דכתיב (תהלים ע"ד) שברת ראשי תנינם על המים. תרין הוו חד אתחזרו תנינם קע כתיב חסר. ראשי כד"א (יחזקאל א') ודמות על ראשי החיה רקיע:

ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. היינו דכתיב (תהלים ל"ג) כי הוא אמר ויהי הוא בלחודוי ויהי בלחודוי. לבתר אתחזרו חד י'ה'ו'י' י'ה'ו'י'י' בתראה שכינתא לתתאה. כמה דה' שכינתא אשתכח ובחד מתקלא אתקלו:

והחיות רצוא ושוב כדכתיב וירא אלקים את האור כי טוב. אמרו צדיק כי טוב (ישעיה ג'). האי במתקלא סלקא קדמאי בלחודוי וכלא לחד אתחזר וא"ו:

אחתא ומודעתא כלילן דא בדא בי"ה כתרין רחימין דמתחבקין. שתא נפקין מענפא דשרשא דגופא. לישן ממלל רברבין לישן דא סתים בין י"ה. דכתיב זה יאמר לה' אני וזה יקרא בשם יעקב. וזה יכתוב ידו לה' ובשם ישראל יכנה יכנה ממש. זה יאמר לה' אני אחתא וכלא אתמר ביק"ו כלא כלילן בלישן. סתים לאימא דהא אתפתחת ליה דנפיק מינה אבא יתיב ברישא אימא באמצעיתא ומתכסיין מכאן ומכאן ווי למאן דגלי ערייתהון:

ויאמר אלקים יהי מארת ברקיע השמים שליט דכר בנוקבא (בנ"י שליט דכר בנוק' שלימו דכר ונוק' דכתיב) דכתיב (משלי י') וצדיק יסוד עולם. נהיר יו"ד בתרין ונהרי ומעבר לנוקבא. אתייחד יו"ד בלחודוי ובתר כן סליק בדרגוי לעילא לעילא. אתחשכת נוקבא ואתנהירת אמא ומתפתחא בתרעוי. אתא מפתחא דכליל בשית ומכסייא פט פתחהא. ואחיד לתתא להאי ולהאי ווי למאן דגלי פתחהא:

סליק פרקא קדמאה:

פרק ב

דיקנא מהימנותא. דיקנא לא אדכר בגין דהיא יקירותא דכלא מאודנין נפקא. בסחרנהא דבסיטא סליק ונחית חוטא חוורא בתליסר מתפרש:

א ביקירא דיקירותא ההיא כתיב (ירמיה ב') לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם אדם לבר הוא אדם לא כליל הכא כ"ש איש. בתליסר נביעין מבועין מתפרשין. ארבע בלחודוי ח אסתמכו. תשעה אשקיון לגנתא. (א) מקמי פתחא דאדנין שרי יקירו לאתתקן. נחית בשפירו:

ב ברישא דשפוון מהאי רישא להאי רישא:

ג קאים ארחא דנפיק תחות תרין נוקבין דפרדשקא לאעברא חובא דכתיב (משלי י"ט) ותפארתו עבור על פשע:

ד תחות שפוון אסחר שערא לרישא אחרא:

ה ארחא אחרא נפיק תחותוי:

ו חפי תקרובתא דבוסמא לרישא דלעילא:

ז תרין תפוחין אתחזן לאנהרא בוצינין:
ח מזלא דכלא תלייא עד לבא ביה תליין עלאין ותתאין:
ט אינון דתליין לא נפקין דא מן דא:
י חפיין זעירין על גרונא דיקירו:
יא רברבין מתשערין בשיעורא שלים:
יב שפוון אתפנון מכל סטרין זכאה מאן דנשיק מאינון נשיקין:
יג בההוא מזלא דכלא נגדין תליסר משיחין דאפרסמונא דכיא כלא בהאי מזלא שכיח וסתים:
בזמנא דמטא ירחא שביעאה משתכחו ירחי אלין תליסר בעלמא עלאה ומתפתחי תליסר תרעי דרחמי. בההוא זמנא דרשו ה' בהמצאו:
כתיב ויאמר אלקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע וגו' היינו דכתיב ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב:
בהאי זמנא ה' אלקים אתה החלות להראות את עבדך את גדלך יקו"ק שלים בסטרוי. והכא ברחישותא דא דארעא לא שלים יהי לא כתיב:
ויהי כן (בנ"י ליתא ויהי כן. אלא קרינן י' עילאה כו') י' עלאה י' תתאה וייצר י' עלאה י' תתאה יהי י' עלאה י' תתאה ה' בגווייהו. כללא דשלימו שלים ולא לכל סטר:
אתעקר מהאי אתר שמא דא ואשתיל באחרא כתיב ויטע ה' אלקים. ה' בין י' לי' דיהי נשבא דפרדשקא דעתיקא לזעירא דאנפין בלא רוחא לא אתקיים. בה' אשתכלל ה' עלאה ה' תתאה דכתיב (יחזקאל ד') אהה אדני אלקים:
בקטפוי דקטפין ברוחא צריר' דמתקלין יה"ו:
י' עלאה דאתעטר בקוטרא דעתיקא היה קרומא עלאה דאזדכך וסתים. ה' עלאה דאתעטר ברוחא דנוקבין דפרדשקא דנפיק לאחייא. ו' עלאה בוצינא דקרדינותא דאתעטר בסטרוי:
מתפשטן אתוון לבתר ואתכללו בזעירא דאפין. כמה דשריא בגולגלתא אשתכחו מתפשטן בכל גופא לשכללא כלא. בעמר נקא כד תלו תליין אלין אתוון. כד אתגלי לזעירא מתיישבין ביה אלין אתוון ואתקרי בהון:
יו"ד דעתיקא סתים בסטרוי בגין שמא לא אשתכח. ה"א אתפתח באחרא ואנקיב בתרין נוקבין ואשתכח בתקונין. ו"ו אתפתח באחרא דכתיב הולך לדודי למישרים בבוצינא דקרדינותא למכסיא פתחא. ו' לעילא ו' לתתא ה' לעילא ה' לתתא י' לעילא ובה לא אשתתף אחרא ולא סליק בהדה בר רמיזו דרמיז:
כד אתגליין תרין ומתחברן בחד דרגא חד רגשא בגין לאתפרשא ו' ד' כלילן ביו"ד. ווי כד אסתלק האי ואתגליין אינון:

בוסמין דטיפסא שריקין לא עברי לא מתעכבין בדוכתא. והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א'). ברח לך אל מקומך (במדבר כ"ד). אם תגביה כנשר ואם בין ככבים שים קנך משם אורידך (עובדיה א'):

ותוצא הארץ דשא אימתי כד שמא אתנטע. וכדין אוירא נפיק וניצוצא אזדמן חד גולגלתא אתפשט בסטרוי. טלא מלי עלה דתרי גווני (א). תלת חללין דאתוון רשימין אתגליין ביה (ב). אוכמין כערבאה תליין על נוקבין עקימין דלא יכיל למשמע ימינא ושמאלא הכא (ג). חד ארחא לעילא דקיק:

מצחא דלא נהיר קטטותא דעלמא בר כד רעוא אשגח בה (ד). עיינין דתלת גווני למרתת קמייהו (ה) אתסחן בחלבא דנהיר:

כתיב (ישעי' ל"ג) עיניך תראנה ירושלים נוה שאנן וכתיב (ישעי' ל"ג) עיניך תראנה ירושלים נוה שאנן וכתיב (שם א') צדק ילין בה נוה שאנן עתיקא דסתים עינך כתיב. חוטמא פרצופא דזעירא לאשתמודע תלת שלהובין מתוקדין בנוקבוי (ו). דרגא עקימא (נ"י עמיקא) למשמע טב וביש (ז):

כתיב אני ה' הוא שמי (ישעיה מ"ב) וכתיב (דברים ל"ב) אני אמית ואחיה וכתיב (ישעי' מ"ו) ואני אשא ואני אסבול הוא עשנו ולו אנחנו (תהלים ק"י) והוא באחד ומי ישיבנו (איוב כ"ג) הוא אקרי מאן דסתים ולא שכיח. הוא מאן דלא אזדמן לעינא. הוא מאן דלא אקרי בשמא:

הוא ה"א כליל ו' ו' כליל א' ולא כליל ה' (נ"י ה"א ה"י א' כליל ו' ו' כליל א' ולא כליל ה"י א' אזיל לאלף) ה"י אזיל לאלף. אלף אזיל ליו"ד טז יו"ד אזיל ליו"ד דסתים מכל סתימין דלא מתחברן ביה ו"ד. ווי כד לא נהיר י' בו"ד כד אסתלק י' מן ו"ד בחובי עלמא ערייתא דכלא אשתכח ע"ד כתיב ערות אביך לא תגלה. י"ה ווי כד אסתליק יו"ד מן ה"א ע"ד כתיב וערות אמך לא תגלה אמך היא לא תגלה ערותה. אמך היא ודאי כי אם לבינה תקרא וגומר (משלי ב'):

סליק פרקא תניינא:

פרק ג

תשעה תקונין יקירין אתמסרו לדקנא כל מה דאתטמר ולא אתגלייא עלאה ויקירא אשתכח והוא גנזיה (ס"א דיקנא) יקירא:

א נימין על נימין מקמי פתחא דאדנין עד רישא דפומא. (ב) מרישא האי לרישא אחרא אשתכח. (ג) מתחות תרין נוקבין ארחא מלייא דלא אתחזיא. (ד) עלעין אתחפיין מהאי

גיסא ומהאי גיסא. (ה) בהו אתחזיין תפוחין סומקין כוורדא. (ו) בחד חוטא תליין אוכמין תקיפין עד חדווי א. (ז) שפוון סומקי כוורדא אתפנון. (ח) זעירין נחתין בגרונא ומחפיין קדלא. (ט) רברבין וזעירין נחתין בשקולא:

באלין אשתכח גבור תקיף (נ"י גיבר ותקיף) מאן דאשתכח. כתיב מן המצר קראתי יה (תהלים קי"ח) תשעה אמר דוד עד כל גוים סבבוני לאסחרא ולאגנא עלוי:

ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עושה פרי אשר זרעו בו למינהו תשעה אלין אתעקרו משמא שלים ואשתילו לבתר בשמא שלים דכתיב ויטע ה' אלקים:

תקונין דדיקנא בתליסר אשתכחן (איהי) דהיא עלאה (תתאה) בתתאה בתשעה אתחזון:

כ"ב אתוון אתגליפו בגווניהון:

על האי חלמא דאחיד דיקנא דבר נש עלאה בידיה שלים במאריה שנאוי תחותוי יכנעון.

כ"ש דיקנא עלאה דנהירא בתתאה דעלאה רב חסד אקרי בזעיר חסד סתם. כד אצטריך נהירו אנהר ואקרי רב חסד:

כתיב ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה כלומר ח"י. אתפשט נהירו דדא בדא כלא אתרחשון בזמנא חדא מים טבאן מים בישן בגין דאמר ישרצו. אתכללו דא בדא חיה עלאה. חיה תתאה. חיה טבא:

חיה בישא:

ויאמר אלקים נעשה אדם:

האדם לא כתיב אלא אדם סתם לאפקא דלעילא דאתעביד בשמא שלים. כד אשתלים דא אשתלים דא. אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא. הוי"ה סטרא דדכר. אלקים סטרא דנוקבא:

אתפשט דכורא ואתתקן בתקונוי באמה בפומיה דאמה. מלכין דאתבטלו הכא אתקיימו:

דינין דדכורא תקיפין ברישא בסופא נייחין דנוקבא באפכא:

ו'י'ה קונטורין דקיטורא בעטפו שקיעין. י' זעירא בגווה אשתכח:

אי אתבסמו דינין בעא עתיקא אתא חויה על נוקבא וקינא דזוהמא אתקנין בגווה למעבד מדורא בישא דכתיב ותהר ותלד את קין קינא דמדורא דרוחין בישין. ועלעולין וקטפורין:

אתקין ביה בהאי אדם כתרין (ני בתרין) בכלל ופרט אתכללו בפרט וכלל. שוקין ודרועין ימינא ושמאלא. דא אתפלג בסטרוי:

אתתקן דכר בנוקבא יה"ו. י' דכר ה' נוקבא. ו' כתיב זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם דיוקנא ופרצופא דאדם יתיב על כרסייא וכתיב (יחזקאל א') ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה:

סליק פרקא תליתאה:

פרק ד

עתיקא טמיר וסתים. זעירא דאנפין אתגלייא ולא אתגלייא. דאתגלייא באתווי כתיב דאתכסייא סתים באתוון דלא מתיישבן באתרוי. בגין דאיהו לא אתיישבו ביה עלאין ותתאין:

ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וגו' היינו דכתיב (תהלים ל"ו) אדם ובהמה תושיע ה'. חד בכללא דאחרא משתכחא בהמה בכללא דאדם. אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה (ויקרא א') משום דאתכלל בכללא דאדם:

כד נחת אדם דלתתא בדיוקנא עלאה אשתכחו תרין רוחין מתרין סטרין דימינא ושמאלא כליל אדם. דימינא נשמתא קדישא. דשמאלא נפש חיה. חב אדם אתפשט שמאלא ואתפשטו אינון בלא גופא. כד מתדבקין דא בדא אתיילדון כהאי חיה דאולידת רוחין סגיאין בקטרא חדא:

כ"ב אתוון סתימין. כ"ב אתוון אתגליין. י' סתים י' גלייא. סתים וגלייא במתקלא דטפסין אתקלו. יו"ד נפקין מניה דכר ונוקבא ו"ד. בהאי אתר ו' דכר ד' נוקבא. בגין דא דו תרין דו דכר ונוקבא דו תרין קפלין. (תרין) י' בלחודוי דכר ה' נוקבא ה' ד' הות בקדמיתא ומדאתעברת ביה בגווה אפיקת ו'. הרי כי בה"א אית ד"ו וביו"ד אית ה' הרי יה"ו אתחזי יו"ד בחזווה כללא די"ה"ו. מדאפיקת י' ו"ד דהוא דכר ונוק' אתיישבת לבתר ומכסייא לאמא:

ויראו בני האלקים את בנות האדם. היינו דכתיב (יהושע ב') שנים אנשים מרגלים חרש לאמר. מאי בנות האדם דכתיב (מלכים א' ג') אז תבאנה שתים נשים זונות אל המלך. בגיניהון כתיב (שם) כי ראו כי חכמת אלקים בקרבו וגו'. אז תבאנה ולא מקדמייתא:

בקיסטרא דקיטורי דפיגאן תרין מתחבקן הוו לעילא לתתא נחתו ירתו עפרא. אבדו חולקא טבא דהוה בהו עטרא דכומלא ואתעטרו בקוסטא דענבא:

ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי. אלי דיקא. דבר אל בני ישראל ויסעו ויסעו דיקא במזלא תלי דבעא לאוקיר דיקנה. והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו עד כאן. כי אני ה' רפאך להאי דיקא:

סליק פרקא רביעאה:

פרק ה

פרקא חמישאה

הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים משחיתים (ישעיה א'). שבעה דרגין יו"ד ה"ה ו"ה. ד' אפיק ו' ה' ה"ו"י ה' אפיק ו' ד"ו לבר (נ"י יו"ד ה"ה ו"ה ה"י. ו"ו אפיק ד' ה"ה ה"וי ה"ה אפיק ו"ו ד"ו לבר) אסתיים אדם דכר ונוקבא דאינון ד"ו כתיב בנים משחיתים:

בראשית ברא. בראשית מאמר ברא חצי מאמר אב ובן סתים וגליא. עדן עלאה דסתים וגניז עדן תתאה נפיק למטלנוי ואתגלייא. ידו"ד י"ה אלקי"ם. את אדני אד"יד ימינא ושמאלא כחד אשתתפו השמים ואת דכתיב (ד"ה א' כ"ט) והתפארת והנצח. אינון כחדא אשתתפו. הארץ דכתיב (תהלים ח') מה אדיר שמך בכל הארץ מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו'):

יהי רקיע בתוך המים. להבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים עתיקא לזעירא א. אתפרש ואתדבק לא אתפרש ממש. פומא ממלל רברבן אנתיק ואתעטר בכתרין זעירין בחמשה זינין מים. דכתיב (במדבר י"ט) ונתן עליו מים חיים אל כלי. הוא אלקים חיים ומלך עולם (ירמיה י') אתהלך לפני ה' בארצות החיים (תהלים קי"ו). והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים (שמואל א' כ"ה). ועץ החיים בתוך הגן. י"ה יו"ד ה"א אה"י. בין מים למים. מים שלימין ומים דלא שלימין רחמין שלימין רחמין דלא שלימין:

ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעולם בשגם הוא בשר. ויאמר ה' כד אתיישב בזעירא. מכאן דכד אמר בשם אמרו דעתיקא סתים קאמר. לא ידון רוחי באדם דלעילא משום דבההוא רוחא דאתנשבא מתרין נוקבין דפרדשקא משיך לתתאי ובג"כ והיו ימיו מאה ועשרים שנה. יו"ד שלים ולא שלים י' בלחודוי מאה תרין אתוון תרין זמנין. מאה ועשרים שנה. י' בלחודוי כד אתגלייא בזעירא אתמשך בעשר אלפין שנין. מכאן כתיב ותשת עלי כפכה:

הנפילים היו בארץ היינו דכתיב ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. מאתר דאתפרש גנתא אקרו הנפילים דכתיב ומשם יפרד. היו בארץ בימים ההם אוף לבתר זמנא (נ"י ולא לבתר זמנא) עד דאתא יהושע ובני האלקים אתטמרו. עד דאתא שלמה ובנות האדם אתכללא. הה"ד (קהלת ב') ותענגות תענגות קארי תענוגים לא קארי. בני האדם דאתרמיזו מהאי רוחין אחרנין דלא אתכללו בחכמה עלאה דכתיב (מלכים א' ה') וה' נתן חכמה לשלמה וכתיב (שם ד') ויחכם מכל האדם משום דהני לא אתכללו באדם. וה' נתן חכמה לשלמה ה' עלאה ויחכם מכל האדם דמינה אתחכם לתתא:

המה הגבורים אשר מעולם. עולם דלעילא:

אנשי השם. דאתנהגן בשמא מאי שמא שמא קדישא דאתנהגן ביה דלא קדישין לתתא ולא אתנהגן אלא בשמא. אנשי השם סתים ולא אנשי ידו"ד לאו מסתים סתימא אלא גריעותא ולא גריעותא. אנשי השם סתם מכללא דאדם נפקו:

כתיב אדם ביקר בל ילין (תהלים מ"ט) אדם ביקר ביקרו דמלכא בל ילין בלא רוחא:

תליסר מלכי קרבא. בשבעה:

שבעה מלכין בארעא אתחזיאו נצחי קרבא:

תשעה דסלקין בדרגין דרהטין כרעותהון ולית דימחי בידיהון:

חמשה מלכין קיימין בבהילו. לקמי ארבע לא יכלין למיקם. ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע. בהון תליין כענבין באתכלא צרירן בהו:

שבעה רהיטין סהדין סהדותא ולא קיימין בדוכתייהו:

אילנא דמבסם יתיב בגו בענפוי אחידן ומקננן צפרין. תחותוי תטלל חיותא דשליטא בהוא. אילנא בתרי כבישין למיהך בשבעה סמכין סחרניה בארבע זיוין מתגלגלין בארבע סטרין. חויה דרהיט בש"ע דילוגין דליג על טורין מקפץ על גבעתא דכתיב (שיר ב') מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. זנביה בפומיה בשנוי נקיב בתרין גיסיוו. כד נטיל גיסטרא אתעביד לתלת רוחין:

כתיב ויתהלך חנוך את האלקים. וכתיב (משלי כ"ב) חנוך לנער על פי דרכו. לנער הידוע. את האלקים ולא את ה':

ואיננו. בשם זה. כי לקח אותו אלקים להקרא בשמו:

תלת בתי דינין. ארבע אינון. ארבע בתי דינין דלעילא ארבע לתתא. דכתיב (יקרא י"ט) לא תעשו עול במשפט. במדה. במשקל. ובמשורה. דינא יז קשיא. דינא דלא קשיא. דינא בשקולא. דינא דלא בשקולא דינא רפיא. דינא דאפילו לא האי ולא האי:

ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה. החל האדם לרב. היינו דכתיב בשגם הוא בשר האדם דלעילא. וכתיב על פני האדמה. ומשה לא ידע כי קרן עור פניו (שמות ל"ד) היינו דכתיב כתנות עור. קרן דכתיב. (שמואל א' י"ו) ויקח שמואל את קרן השמן. לית משיחא אלא בקרן ובשמך תרום קרננו (תלים פט) שם אצמיח קרן לדוד (שם קל"ב). היינו עשיראה דמלכא ואתיא מן יובלא דהיא אימא דכתיב (יהושע ו') והיה במשך בקרן היובל:

קרן ביובלא אתעטר יח עשיראה יט באימא. קרן דנטיל קרן ורוח כ לאתבא רוחי' ליה. והאי קרן דיובלא הוא ויובל ה' וה' נשיבא דרוחא לכלא וכלא כא תייבין לאתרייהו דכתיב (ירמיה א') אהה ה' אלקים. כד אתחזי ה' לה' ואסתלק י' פורענותא אתי לעלמא

ואם לא בשביל אדם יהו"ד לא אתקיים עלמא וכלא אתחרב. וע"ד כתיב ונשגב ה' לבדו ביום ההוא (ישעיה ב'):

ע"כ סתים ואתעטר צניעותא דמלכא דהיינו ספרא דצניעותא. זכאה מאן דעאל וידע שבילוי וארחוי:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם: